

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Mahkeme'nin başvuru gerekçesi şöyledir:

"Dava, ikinci öğretimde 4. sınıf öğrencisi olan davacının II. döneme ilişkin olarak okul ücretini yasal ve ek sürede ödememesi nedeniyle Yükseköğretim Kurumundan kaydının silinmesi işlemine karşı açılmıştır.

Anayasa'nın 17. maddesi; herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. 42. maddesi de; kimse eğitim ve öğretim haklarından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir; şeklindedir.

Davalı idare işlemine neden olarak 12.8.1997 günlü, 23078 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 97-98 öğretim yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payı İle İkinci Öğretim Ücretlerinin Tespitine Dair Esasları göstermiş olup, bu esaslar Bakanlar Kurulunun 9743 sayılı kararıyla belirlenmiştir.

3.6.1996 günlü, 22746 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 96-97 öğretim yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payı İle İkinci Öğretim Ücretlerinin Tespitine Dair Esaslar da aynı nitelikte olup her iki "Esaslar"ın dayanağının 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Kanunun değişik 46. maddesi ile 19.11.1992 günlü 3843 sayılı Kanunun 7. maddesi olduğu idarece ortaya konulmuştur.

2547 sayılı Kanunun 46. maddesinin beşinci fıkrası "Öğrenci katkısını ödemeyenlerin kayıtları yapılmaz ve yenilenmez" şeklindedir.

3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanunun 7. maddesinin beşinci fıkrası "Öğrenim ücretlerinin birinci taksitini ödemeyenlerin kayıtları yapılmaz ve yenilenmez. İkinci taksitlerini ödemeyen öğrencilere ise bir aylık ek süre tanınır, bu süre içerisinde de öğrenim ücretini kanuni faiziyle birlikte ödemeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir" hükmünü içermektedir.

İncelenen dosyadan, davacının 1993 yılında ikinci öğretime kaydını yaptırdığı, 96-97 öğretim yılı II. taksitini yasal ve ek sürede ödemediği için Fakülte Yönetim Kurulu Kararı ile ve 12.8.1997 günlü Resmi Gazetede yayımlanan Esasların 19. maddesine göre kaydının silindiği anlaşılmıştır.

1997-1998 yılına ait Esasların 19. ve 96-97 yılına ait Esasların 16. maddesi tümüyle aynı olarak düzenlenmiş olup; öğrenim ücretlerinin birinci taksitini ödemeyenlerin kayıtları yapılmaz ve yenilenmez. İkinci taksitlerini ödemeyen öğrencilere ise bir aylık ek süre tanınır, bu süre içerisinde de öğrenim ücretini kanuni faiziyle birlikte ödemeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir şeklindedir.

Esas Sayısı : 1998/59
Karar Sayısı : 1999/14

Görüldüğü gibi Esaslar 3843 sayılı Yasanın 7. maddesinin beşinci fıkrası ile tam bir paralellik içerisindedir.

Böylelikle, öğrenim ücretlerinin birinci taksitini ödemeyenlerin kayıtları yapılmadığı ve yenilenmediği halde birinci taksiti ödeyip birinci dönem okuyan öğrencilerin ikinci taksiti ödememesi halinde kayıtları silinmekte, dolayısıyla yükseköğretim kurumuyla ilişkisi sonsuza dek kesilmektedir.

Başka bir anlatımla öğrenci sınav kazanıp ücret ödeme koşuluyla sahip olduğu ve kullandığı eğitim hakkını bu ücreti eğitimin belli bir aşamasında ödememesi, ödeyememesi nedeniyle derse veya sınava alınmama, eğitim süresini uzatma, ücret miktarını yükseltme gibi yaptırımlara uğratılmamakta doğrudan eğitimi sonlandırılmaktadır. Böylelikle birinci dönem ücret ödeyen öğrenci ile ikinci dönem ücret ödemeyen öğrencinin öğrenim hakkının kapsamı yasa ile farklı değerlendirilmekte ve birinci dönemin ücretini ödemeyenin öğrenim hakkı daraltılırken ikinci dönemin ücretini ödemeyenin öğrenim hakkı yok edilmektedir.

Bu durumda 3843 sayılı Yasanın 7. maddesinin beşinci fıkrasındaki "Öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir" ibaresi öğrenim hakkının kapsamı konusunda eşitsizliğe yol açtığı gibi kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkını ortadan kaldırmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 28. maddesinin birinci fıkrasına göre, 3843 sayılı Yasanın 7. maddesinin beşinci fıkrasındaki "Öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir" ibaresinin Anayasanın 17. ve 42. maddelerine aykırı olduğu görüşüyle itiraz yolu kullanılarak dosyadaki belgelerin örnekleri ile birlikte Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, 30.11.1998 tarihinde oybirliği ile karar verildi."